

In Scheveningen wordt weer gebouwd

Eric Vreedenburgh zet de toon aan de havens

Door Casper Postma

Het optimisme over economisch herstel neemt toe, al vinden sommigen dat het is als geloven in een mooie zomer terwijl het voorjaar pas halverwege is, maar in Scheveningen wordt weer gebouwd. En met de ineenstorting van de bouw is alle ellende begonnen.

De Haagse architect Eric Vreedenburgh vindt dat zijn bijdrage aan de architectuur van Scheveningen niet meer is dan het uitdelen van speldenprikjes, maar die zijn, vooral rondom de havens, beeldbepalend.

Met penthouses van aluminium, staal en glas op bestaande bouw liet hij zien wat de toekomst van het havengebied zou kunnen zijn: een verzoening tussen de wereld van de visserij en de ontwikkeling van een woongebied voor mensen die zich thuis voelen in een dynamische omgeving waar alles is verbonden met de zee.

Zijn debuut in 1995 in dit genre was penthouse Harbour View voor zakenman Rob Heilbron op de kop van de Eerste Haven, later herhaalde hij het concept in 2005 bij het grote project Nautilus aan de Dr. Lelykade. Glinsterende, verspringende metalen dozen

die als futuristische kraaiennesten over stad en zee uitkijken, al is een vergelijking met zeecontainers ook voorstelbaar.

De crisis heeft die ontwikkeling jaren stilgelegd, maar voor Vreedenburgh is het sinds enige tijd weer business as usual, want hij legt de laatste hand aan een serie projecten waarmee hij het havengebied laat opschuiven in de richting van trendy internationale voorbeelden als Shanghai en Londen. Het meest concrete project is de Havenmeester aan de Dr. Lelykade waar dankzij de samenwerking met architect Fred Bos twee woningbouwprojecten in elkaar zijn geschoven waardoor aan de Tweede Haven (de meest landinwaarts gelegen) een boeiend stedelijk landschap ontstaat. Na de zomer begint de bouw van de 83 appartementen (van 78 tot 132 m², van €300.000 tot €480.000), de oplevering vindt medio 2015 plaats.

Kennelijk valt de architectuur van Vreedenburgh in de smaak in het over het algemeen conservatieve vissersdorp. "Het voordeel was natuurlijk dat ze door Harbour View mijn werk kenden. Maar volgens mij gaat het helemaal niet om traditioneel of modern, het gaat om identiteit, wil je ergens bij

horen. Eén penthouse is verkocht aan iemand die eerst een houten huis in het bos wilde bouwen – het tegenovergestelde van mijn architectuur – maar toen hij dit zag zei hij: 'dit is leuk, hier willen we ook wel wonen'. Bovendien is het een robuuste, compacte omgeving waarvan iedereen wel begrijpt dat je er geen Vinex-huisjes kunt bouwen".

Kaviaarhuis

Het woningbouwproject dat volgens Vreedenburgh het meest de aandacht zal trekken is het Kaviaarhuis, ook aan de Doctor Lelykade. Het project is zo genoemd omdat het op de plek staat waar ooit kaviaarhandelaar Jacobus Toet zijn winkel had.

Op een sokkel van drie kantoorlagen rusten zeven woningen (160 m² en een penthouse van 240 m²) waarvan de bovenste, in glas gevatte, appartementen de show stelen. De meer gepolijste vormen en het gebruik van blond natuursteen laten zien dat het concept van Vreedenburgh nog steeds volop in ontwikkeling is, van brutaal en uitdagend naar verleidelijk en luxueus.

En alsof het nog niet genoeg is, verrijst op dezelfde kade een remake van het karakteristieke gebouwtje van Radio Holland, op de oorspronkelijke locatie,



Aandachtstrekker wordt het Kaviaarhuis. > Artist's Impressions: Archipelontwerpers



De Havenmeester, een samenwerking tussen Archipelontwerpers en architect Fred Bos.

voor de Rabobank. Is de crisis voorbij? Vreedenburgh is er niet zeker van. "Je hoort allerlei optimistische geluiden, maar grote problemen moeten nog worden opgelost. Er staat in Nederland zeven miljoen vierkante meter kantoorruimte leeg, maar andere ingewijden zeggen dat een voorraad van veertig miljoen vierkante meter onbruikbaar is. Er is dus sprake van een enorme zeepbel, die verliezen moeten eerst worden afgeschreven". Bovendien moeten bouwers en ontwikkelaars lessen uit deze vastgoedcrisis trekken. "Je moet dus voortaan energie- en functioneel bouwen. Dus alles wat je neerzet, moet zonder al te grote ingrepen woning, winkel of kantoor kunnen worden".

Slimste

Een voorproefje leverde Archipelontwerpers in Het Dorp in Arnhem waar een experimentele woning van Vreedenburgh werd uitgeroepen tot slimste huis van Nederland. "We hebben daarvoor een nieuwe methode bedacht met grote dubloblokken die je pas later met cement vult. De eisen wat betreft duurzaamheid en energiebesparing worden steeds strenger, als je op dezelfde manier blijft bouwen is dat op den duur onbetaalbaar. Je moet dus iets nieuws verzinnen".

Dat doet Vreedenburgh ook in Rwanda, Ghana en Ivoorkust waar hij in samenwerking met een consortium van onder meer banken en de landbouwuniversiteit Wageningen grote woningbouwprojecten opzet, variërend van 300 huizen tot een 20-jarenplan van 100.000 woningen. "Maar die ontwikkelingen omvatten veel meer dan woningbouw. Het gaat om kennisoverdracht, het leren bouwen, de logistiek regelen die daarbij hoort en voedselontwikkeling, een terrein waarin Wageningen een wereldspeler is. Van Nederlandse bouwers hebben we nog niet heel veel medewerking gehad. In Afrika lukt niks, is vaak de reactie, terwijl het booming economieën zijn. Hier hebben die bouwers niets te doen en daar willen ze niet. Merkwaardig toch?"